

مکرمه احوال ضیا

۱۶ نجی سنه

ذی الحجه ۱۳۱۳

جزو، عدد : ۵۶

شماریق بر چو جنی یوله گتورمه نك طریق

[حقنده ژان ژاق روصونك ندیری]

سز چوجغك هوا وهوسلرینی مقام معذرتده ایراد ایدیورسكز . حال بوكه
حقسزسكز ! آنلرده کی هوا وهوس طبیعتك یاییسی دگلدر . بلکه اداره لرنده کی
رابطه سزلقدندر ؛ چوجقلر یا آمر اولورلر ؛ یا مأمور . و بن ایسه یوز کره
دیدم که نه اولازم، نه ده بو . مادام که شاگرد دکرده کی هوا وهوسلری هپ سز
ویره جکسكز ، گرکدرکه کندی تقصیراتكزك محنتی ده سز چکسكز . اما
دیه جکسكز که بوگا چاره ندر ؟ بوگا چاره ینه نمکندر ؛ فقط ، دها گوزل بر
صورت ایله زیاده جه صبر استر :

بر چوجغك تربیه سنی بر قاج هفته درعهده ایتشدم . چوجق ، کندی
هوسلرینی اجرایه آلشدقن ماعدا ، هرکسده اجرا ایتدیرمکه آلمش و بناء علیه
هوا وهوسله مالامال اولمش ایدی . ابتدای کون بنم خاطر شناسلغی تجربه به
اورمق ایچون کیجه یاریسی یتاغندن قالمق استدی . بن درین اویقوده
ایکن یتاغندن صحرار ، کیجه لگنی کیوب بنی چاغرر . بن قالقارم ؛ مومی یاقارم ؛
آنك ده استدیگی بو ایدی . بر چاریك صكره تکرار اویقوسی کلهرك بو تجربه دن
غایت خشنود اولدیغی حالده یاتار . ایکی کون صكره بو تجربه نی ینه بو طرز -
مظفریته تکرار ایدر . بن دخی اصلا جزوی بر صبر سزلق علامتی گوسترم .

لكن وقتا كه يتاغنه ياتقى اوزره بنى اويمكه گلدی . تمكین ايله كندوسنه دیدم كه :
(بنم كو چوك دوستم ؛ بوبك اعلا اوليور ؛ اما بردها يايئك !)

بو سوز چوجنك مراقنى تحريك ايتدی . و ايرتسى گيجه عجبيا بن نصل
كندینه مخالفته جسارت ایده جكمى تجربه ايچون ، ينه او ساعتده قالمقده قصور
ايتدی . و بنى چاغردی . بنده نه استديگنى صوردم . (اويوياميورم) جوابنى
ويردی . (دها فایا) دیدم ؛ يرمدن قلداغدم . مومى ياقوييرمك ايچون بگا
يالواردی . نيچون ؟ دیدم ؛ ينه قلداغدم . بو قيصة جوابلر آنى شاشالانغه
باشلادی . ايله يوقلايهرق چاقنى آرادی ؛ و چاقارگي ياپدی . بن ايسه آنك چاقنى
يارمقلرينه اورديغنى ايشيدهرك كندى گولمكدن منع ایده مزدم . والحاصل
بجهره ميه جگنى ايوجه عقلی كسرك چاقنى بنم يتاغنه گتوردی . (بگا لزومى يوق)
دیدم ، اوتة طرفه دوندم . او زمان باغروب چاغره رق ، گوزلتى ايدرك ، دلى
گي قوشمنغه باشلادی . اسكمله لره ، ماصه لره ، ايله اورردی . اما الينى آجيتماق
ايچون اسلوب ايله اورردی . بر طرفنده باغردی . و بوبله لكه بنى مضطرب
ايتك اميد ايدردی . بونلرك هيچ برى مفيد اولمى . و گوردمكه چوجق نصيحت ،
يا خود غضب وحدت ايدرم قياس ايتمش ؛ لكن بوبله قيدسز طوره جفنى هيچ
حساب ايتماش .

مع مافيه عنادى قوتيله بنم صبرمه غلبه ايتمكى ايوجه قورمش اولديغندن .
شماينى بر حده واردردى كه ، عاقبت بنى قيزديردي ؛ و بر نابجا حدثله هپسنى
بوزه جفنى تيقن ايتمله بر بشقه يولده تدبير ايتدم . بر شى ديمهرك قالمدم ؛ چاقنى
آرادم ؛ بوله مدم . چوجغه صوردم ؛ آنى بگا ويردى . و عاقبت بگا مظفر
اولديغندن ، اثر سرورگوزلرندن لمعان ايتك گركدى . چاقنى چاقدم ، مومى ياقدم .
كوچوك بكمك الندن طوته رق ، آغر آغر اتصالده بولنان بر اوطهيه كوتوردم .
اوطه نك قنادلرى محكم قباغش ايدى . ايچنده قيريله جق بر شى يوق ايدى .
چوجفنى اوراده قراكلقمده براقدم ؛ قيوينى اوستنه كليدليوب دوندم گلدم ؛ يتاغنه
گيردم . كندوسنه ده بر سوز سويلدم .

آرتق ابتدای حالده او طوده عریده اولوب اولدیغنی صورمه حاجت یوق .
بنده آگا منتظر دم ؛ اصلا متأثر اولدم . نهایت کوردلی آشاغیلادی . بن
دیکلیورم . چوچق سکونه واردی . بنده راحت ایتم .
ایرتسی صباح او طیه گیردم ؛ کوچوک یرامزی کوردم ، که قنایه یاتمش ،
درین اویقوده . فی الواقع بوقدر یورغونلغک اوزرینه اویقویده یك محتاج اولمق
کرک ایدی .

لکن ایش بوراده قالدی . چوچق کجه نك ثلثاتی یاتاغندن بشقه یرده
کچورمش اولدیغنی والدهسی خبر آلدی . در حال هپسی ضایع اولدی . گویا که
چوچغک جانی جیمشدی . چوچق ایسه بو فرصتی انتقام آلمغه وسیله ایدرک ،
صورتی خسته لکه اوردی ؛ و بونکله بر شی قزانمه جغنی ادراک ایدمدهی . طیب
چاغرلادی . چوچغک والدهسنک کوتو بخته طیبده بر مسخره خریف ایدی که ،
قادینک قورقدیغنی کورمگله قورقیسنی آرتدیره جق معامله یه باشلادی . بو آراقده
طیب بنم قولانمه یاناشوب « بنی براقک بیایم ؛ سزه وعد ایدرم که ، بردها یالاندن
خسته اولمق سوداسنه دوشمه جک وجهله چوچق ابو اوله جقدر . » دیدی .
و فی الحقیقه برهیز و خسته او طهسی تعیین اولندی . و اجزاجی اصمارلندی . بیچاره
خاتونی بویله هرکسک آلدادیغنی گوروب ایچمدن آه ایدرم . قادینده هرکسدن
زیاده ، بالخاصه بگا خصم اولدی . زیرا آنی آلداتیمان ، فقط بر بن ایدم .

بر طاقم آجی سوزلردن صکره ، چوچغک نازک و خاندانک بر دانه جک
وارثی اولدیغنی واصل اولورسه اولسون ، اصلا آکا مخالفت اولمسنه رضا
و یرمه جگنی قادیچغز بگا آکلاتدی . گوردمکه آناسنده چوچغه ایدیلان
معامله ده بولمق اقتضا ایدیور . کندوسنه صفوق چهره ایله دیدم که : « خانم ! بن
بر وارث نصل تربیه اولنوری یلیم . و فضله اوله رق آنی اوکرنمکده استم .
آکا کوره باشکرتک چارمه نه باقک »

براز وقت دها بگا احتیاج اولمغله ، چوچغک پدری هپسی یاتشدیردی .
و قادین دخی چوچغک لالاسنه مکتوب یازهرق عودتی تعجیل ایلدی . چوچق ایسه

نه بنم اویقومه خلل ویرمک ، نده خسته اولمق ایله برشی قزانه بیلدیگنی گوروب ،
کندی کندینه گوزله اویومق و عافیت اوزره بولنق یولنی طوتدی .

آرتق دوشغیلدرکه ، بو کوچک دره بگی ، بومقوله مناسبتر اوضاعیله اویچاره
لالاسنی نصل تحت اسارته آلمشدی . چونکه چوجغک تربیه سی آناسنک گوزی
اوکنده ایدی . و آناسی ایسه (وارنک) امرینه بر وجهله مخالفت اولندیغنی
قالدیره مز ایدی . چوجق هر نه ساعت آرزو ایدرسه برابر چیقملی ، آتی
کز دیرمه ، یاخود سوزک طوغریسی آرقه سی صره گتمکه حاضر بولملی ایدی . چوجقده
بالالزام لالاسنک اک مشغول بر زماننده چیقمق استردی . چوجق بگاده بو
حکومتی اجرا ایتک و بنی مجبوراً راحت بر اقدینی کچه نک انتقامی املق استدی .
بن جمله سنه رضای قلب ایله حاضرلندم ، و آنک خوشنه کیده جک شیئی یایمقله
نه قدر متلذذ و ممنون اولدیغنی گوزلرینک اوکنده اثبات ایتکه باشلادم . آندن
صکره چوجنی هر عقلنه گلان شیئی یایمق دردندن خلاص ایتک مسئله سی کله
بشقه درلو حرکت ایتدم :

اقل امرده کندوسنی حقمنزلقده بر اقق اقتضا ایتدی . بوده بنجه گوج
دگلدی . چوجقلر دائماً حال حاضردن بشقعه سی دوشغدکارینی بیلهرک ، آندن
زیاده احتیاطه رعایت ایتدم . و او طه سنده کندینه بر اگله تدارک ایلدمکه ، آندن
یک حظ ایتدیگنی بیلوردم . و قناکه اگله ایله مشغولیتی و غایت ممنونیتی ائنده
یانه واردم و برلکده کرمکه گتمگی تکلیف ایتدم . قبول ایتدی . بن اصرار
ایتدم . سوزمه قولاق بیله آصمدی . آرتق بنم موافقم ایجاب ایلدی . چوجق
بتون بو نشانه مطاوعتی گوروب ممنونیتله آگا موم یاشدیردی .

ایرتسی گونی نوبت بکا گلدی . چوجغک جانی صیقلدی . آئیده بن
حاضرلشدم . بن ایسه بالعکس غایت مشغول گورندم . چوجنی عزیمتده مصر
ایتمک ایچون بو قدره بیله حاجت یوق ایدی . یانه گلدی ، و بنی مشغولیتدن
آروب همان کندوسنی کرمکه کوتورمک ایچون تکلیف ایلدی . بن رد ایتدم .
اوده عناد ایتدی . « خیر ! سز دیدیگیزی ایتدیگیز و آنکله بگاده دیدیگمی

ایتمگی اوگرتدیگز .. ایشته بنده شمعی کرمک استیورم « دیدم . » بویه ایسه
 بن یالکزجه کیدرم « دیدی . » سز بیلورسگز « دیدم . » وایشمله مشغول اولدم .
 جوجق کندینی بویه حالسه براقدیغی کوروب، بر مقدار مضطرب اولدی .
 واثوابی کیوب چیقہ جفی ائشاده یانمه کله رک بگا سلام ویردی . بنده سلامی آلم .
 وگزه جکی یرلرده یابه جفی شیرلی نقل ایله زعمجه بنی تلاشه دوشورمگه چبالادی .
 و سوزلرینه باقیلورسه گویا دنیانک اویر اوجنه قدر کیده جک ظن اولوردی . بن
 ایسه اصلا تلاش ایتمیرک ، « الله سلامت ویرسون » دیدم . بوندن چوجق
 تعجبی ایکی قات اولدی . لکن نجات کوسترمک لازم ایدی . چیقہ جفی ائشاده
 آرقسی صره کلمسی اوشاغه امر ایدی . اوشاق ایسه اولجه خبردار ایدلدیگندن
 وقتی اولدینی و بنم امرمله مشغول و کندننن زیادہ بنم امرمی دیکلمگه مجبور
 اولدینی جوابی ویردی . آرق چوجق نه اولدینی شاشردی . کندوسی،
 سارلره غایت مهم و محترم و یرکوک کندینک محافظه سندن متمتع ظننده
 ایکن بویه یالکز گتمگه براقدیورلدیگنه نه معنی ویرسون ؟ آتجق بو ائشاده ضعف
 وعجزنی آکلماغه باشلادی . وکندینی طانیان بر سوری خلقت ایچنده یالکز
 بولنه جفی ادراک ایدی . واوراده اوغرایه جفی مخاطره لر کوزینک اوگنه کلدی .
 لکن تمرّد وعنادی آکا نجات ویردی . نردباندن آخر آغر و متحیرانه ایندی .
 والحاصل سوقاغه چیقدی . وکندینه کله جک براز فبالغه قارشو، آنک بوحرکتندن
 بگاده عائد اوله جق مسئولیت امید ایله متسلی اولدی .

بنده آندن بوکا منتظرلم ایدم . هرشی اولجه حاضرلشم ایدی . و چونکه
 ایش، خلقه قارشو یاییله جق بر او یون اولدیغندن، اولجه بدرینک رضاسنی دخی
 تحصیل اتمشدم . هان جوجق قیودن چیقوب بر قاج آدیم آثار آتماز، صاغندن،
 صولندن کندینه دئر سوزلر ایشندی :

قومشولردن بری - باقکزدی شو کوزل بک افندی به ! بویه یاپ یالکز
 نرہه کیدور ؟ صایغیسز لالاسی بوکوچک بگی فصل براقش ؛ بویه کیدرسه غائب
 اولور . باری بزم اوه کلمسی ایچون کندینه یالواریم .

بر بشقه قومشو قادین - صاقین، صاقین آکا رجا ایتمک . کورمیورمیسکز،
 بو بر کوچک حشاریدرکه، بر ایشه یرامدینی ایچون باباسنک اوندن قوغمشلر .
 بو مقوله اصلاح اولمزلی اوه قبول ایتماملی . براقک نزمیه استرسه گتسون .
 اولکی - یا اوله می ؛ الله سلامت ویرسون . یالکز آکا بر کدر کلورسه
 آجیرم .

براز دها ایلروده کندی یاشنده بر طاقم سوقاق چوجقیرینه راست کلورکه آنی
 قیزدیرلر و مسخریه آلورلر . نه قدر ایلروکیدرسه او قدرده مشکلاته تصادف ایدر .
 یاپ یالکز، حامیسز اولغله کندی هرکسک اویونجی اولمش گورر ؛ و تعجب ایدرکه
 اومزنده کی عقد امتیاز، و آتون حلیات اصلا کندی نه باعث احترام اولیور . (۱)
 بو صروده بنم دوستلرمندن بر کیمسه که چوجق آنی طانیازدی . وین چوجقه
 نظارت ایچون مأمور ایتمشیدم . چوجقک خبری اولمقیزین آرقه سی صره
 کیدردی . و صرهمی کلنجه آکا چاندی . بو اویون ، (پورسونیاق) ده کی (۲)
 (اسپریغانی) یه مخصوص اولان اویونه مشابه اوله رق، آنی اجرا ایچون بردرایتلی
 آدم لازم ایدی . و پک اعلا اجرا اولندی . چوجقنی زیاده تحویف ایله قورقاق
 و اونک ایتمکیزین، یارم ساعت صکره آلوب گتوردی، که چوجق غایت عوشامش
 و حجابندن باشنی قالدیروب باقه جق یوزی قلاماش ایدی .

زواللینک بو سیاحتنده باشنه کلان بیلدرک مکملی اولق اوزره کندیوسی اودن
 ایچرو گیرکن . باباسیده (بالتعلیمات) جیقمق اوزره اینیوردی . نردبانده آکا
 راست کلدی . نرهدن کلدیگی و نه سببله برابر بولمخدیغی آکا صورمق اقتضا
 ایدی . بیچاره چوجق یوز قات یرک دیبنده اولسنی بو حاله ترجیع ایدردی .
 پدیری اوزون تکدیرلرله وقت کچورمک استیوب ، کسندن مأمول ایتمدیگم بر
 چهره ایله آکا دیدی که : « نه وقت یالکز جیقمق استرسه کز اختیارکز الکزده دره
 لکن - چونکه بن اومده بر حیدود استمدیگمدن - نه زمان بویله یالکز جیقارسه کز
 بر دها بورایه عودت ایتمک ! »

بن ایسه اصلا تکدیر واستهزا ایتمه نك آغریجه قبول ایتم . و شو کچن
وقوعاتک بتون مرتب بر او یون اولدیغندن چو جق شبههیه دوشمامک ایچون او
گون کندوسنی کز مگه کوتورمدم . ایرتسی گون غایت ممنون اوله رق کوردم که
چو جق بمله برابر دونکی گون کندوسنی یالکزانی جهته مسخرهیه آلانلرک اوگندن
بر طرز مظفرانه ایله کچردی . آرتق معلوم اولور که چو جق یالکز چیقارم دیه نك
بر دها بنی قورقوتق سوداسنه دوشمدی .

ایشته بونلر ، و بونلرک امشالی جاره لر ایله بو چو جق له برابر بولسیدیغ مدت
قلیله ده امر ونهی ایتمکسزین و وعظ و نصیحتلر و لزومسز درس لرایله اوصاندر مقسزین
هر استدیگمی چو جغه یایدیرمغه موفق اولدم . و هر نه زمان که بن سویلردم .
چو جق ممنون ایدی . لکن بنم سکوتم آنی احتراز اوزره طوئاردی . چونکه
او وقت بعض شینک ابو گتمدیگنی آکلار و بو جهته کندوسنه درس ، اوشیدن
کلوردی .

